

برای دیدن پاسخ آزمون غیرمضوری به صفحه‌ی ششمی خود در قسمت دریافت کارنامه در سایت کانون به آدرس www.kanoon.ir مراجعه نمایند و از منوی سمت راست گزینه‌ی آزمون غیرمضوری را انتخاب کنید.

فهرست آزمون غیرمضوری

دوره‌ی متوسطه‌ی دوم (پایه‌ی دهم انسانی)
(۲۲ دی ۱۳۹۶)

- ۳.....عربی زبان قرآن (۱).....
- ۴.....عربی زبان قرآن (۱) «شاهد» گواه.....
- ۵.....ریاضی و آمار (۱).....
- ۷.....اقتصاد.....
- ۹.....علوم و فنون ادبی (۱).....
- ۱۱.....تاریخ (۱) ایران و جهان باستان.....
- ۱۳.....جغرافیای ایران.....
- ۱۵.....جامعه‌شناسی (۱).....

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	لیلا فیروزی
مسئول دفترچه	حبیبه محبی
حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی	مهشید ابوالحسنی
مدیر واحد مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مریم صالحی مسئول دفترچه: فریبا رثوفی
نظارت چاپ	حمید عباسی

عربی زبان قرآن (۱)

عین الأصحّ و الأدقّ في الجواب للترجمة أو المفهوم: (۱ - ۵)

۱- «جَهَزَتِ الْمَدْرَسَةُ صَفْنَا بِمَصْبَاحٍ جَدِيدٍ يَنْتَشِرُ الضِّيَاءَ فِي الْجَوْ بِصُورَةٍ بَالِغَةٍ.»

- (۱) مدرّس، کلاس‌های ما را به چراغی جدید مجهز ساخت که روشنایی را به صورت کامل در هوا منتشر می‌کرد.
- (۲) معلّم ما، کلاس را به چراغ جدید مجهز ساخت که نور را در هوا به صورت کامل منتشر می‌کند.
- (۳) مدرّس، کلاسمان را به چراغ جدید مجهز کرد و نور در هوا به طور کامل منتشر شد.
- (۴) معلّم، کلاسمان را به چراغ جدیدی مجهز کرد که نور را به طور کامل در فضا پخش می‌کند.

۲- عین الصّحیح:

- (۱) «المواطن المتفکر ینتفع من المكتبة العامة.»: هم‌میهن اندیشمند از کتابخانه‌های عمومی بهره می‌برد.
- (۲) «ینقل العمال البضائع من الرصيف إلى الفندق.»: کارگران کالاها را از خیابان به هتل منتقل می‌کنند.
- (۳) «غیرت عدوی إذا نصحته بکلام طیب.»: دشمنم را دگرگون کردم وقتی با زبانی خوش او را اندرز دادم.
- (۴) «شجرة الشمس ذات حرارة مستعرة كالنار.»: اخگر خورشید، حرارت فروزان آتشینی دارد.

۳- «طریق الحقّ لیس مفروشاً بالأزهار، فلا تخافوا الصّعب!»:

- (۱) راه حق پوشیده از گل‌ها نیست، بنابراین از سختی‌ها ترسیدند!
- (۲) مسیر حق از شکوفه‌ها پوشیده نشده است، پس از دشواری ترسیدید!
- (۳) راه حق پوشیده از شکوفه‌ها نیست، پس از سختی‌ها ترسید!
- (۴) مسیر حق با گل فرش نشده است، بنابراین نباید از سختی‌ها بترسید!

۴- عین الخطأ:

- (۱) «الحرية حاجة أساسية للإنسان.»: آزادی نیازی اساسی برای انسان است.
- (۲) «و حیاته قائمة علی أساس التفكير.»: و زندگی نیز بر اساس تفکر بریاست.
- (۳) «لهذا یؤكد القرآن علی حرّية العقيدة.»: به همین دلیل قرآن بر آزادی اندیشه تأکید می‌کند.
- (۴) «لا إكراه فی الدین...»: هیچ اجباری در دین نیست!

۵- عین الأقرب من مفهوم الآية الشريفة التالية: «یا أيّها الذین آمنوا لِمَ تقولون ما لا تفعلون»

- (۱) قول «لا أعلم» نصف العلم.
- (۲) به عمل کار برآید / به سخن‌دانی نیست!
- (۳) «و اصبر علی ما یقولون و اهجرهم»
- (۴) عالم بی عمل به چه ماند؟! به زنبور بی عسل.

۶- عین الخطأ فی التوضیحات التالية:

- (۱) فاکهة یأکلها الناس مجففةً أيضاً. ← المِشمش
- (۲) إسم إشارة لغير القرب. ← هذا
- (۳) بخار متراکم فی السماء ینزل منه المطر. ← السحاب
- (۴) ساعات العمل للموظفين و العمال. ← الدوام

۷- عین الترادف فی الأجوبة التالية:

- (۱) أنزل، رفع
- (۲) حفلة، مهرجان
- (۳) مفتوح، مسدود
- (۴) غرفة، بیت

۸- فی أيّ عبارة لا تكون «ن» من الحروف الأصلية فی الأفعال:

- (۱) لا تنظروا إلى بیوت الناس.
- (۲) إنكسر الزجاج فی المدرسة.
- (۳) أنصر الفقراء دائماً.
- (۴) لا ینجح الراسب فی الامتحان.

۹- فی أيّ عبارة معدود العدد خطأ؟

- (۱) «إني رأيت أحد عشر كوكباً»
- (۲) وقفنا فی عشرة صفوف.
- (۳) أربعة جندی واقفون أمام الباب.
- (۴) الغراب يعيش عشرين سنة.

۱۰- عین الصّحیح فی أمر الأفعال التالية:

- (۱) ینتقل: تقاتل
- (۲) یفرح: إفرح
- (۳) یُرسل: أرسل
- (۴) ینتعلّم: تتعلّم

عربى زبان قرآن (١) شاهد «گواه»

١١- عَيْنَ الْفِعْلِ الْمَاضِي:

- (١) شَجَعْنَا عَلَى الْإِجْتِهَادِ.
(٢) عَلَّمْنَا الْمَعْلَمُونَ دَرْسَ الْحَيَاةِ.
(٣) تَعَايَشُوا تَعَايِشًا سَلِيمِيًّا.
(٤) أَعْلَقُوا نَوَافِذَ الْحُجُرَاتِ.

١٢- عَيْنَ الْكَلِمَةِ الَّتِي لَا تَنْسَبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى فِي النَّوْعِ أَوْ الْمَعْنَى:

- (١) فُرْشَةُ الْأَسْنَانِ - الْمَعْجُونِ - الْمِنْشَقَةِ
(٢) شُكْرًا - رَجَاءً - عَفْوًا
(٣) مَا - مَاذَا - لِمَنْ
(٤) أُكْرِمَ - أَصْفَرَ - أَخْبَرَ

١٣- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (١) كان ساكنو ذلك البيت سبعة أفراد،
(٢) تواصل البننان الثانية دروسهما فى الجامعة،
(٣) و يعمل الإبن الثلاث فى مختبر يختبر المحاصيل المختلفة،
(٤) و الأمّ تَوَلَّفَ كِتَابًا فى رابعةِ مجالات، منها: الهندسة!

١٤- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنِ اللَّوْنِ:

- (١) لون السحاب أصفر. (٢) لون البحر أبيض. (٣) لون الموز أزرق. (٤) لون الرمان أحمر.

١٥- ما هو الجواب المناسب للسؤال التالى؟ «ماذا فعلت فى العطلة الصيفية؟»

- (١) سافرتُ إلى مشهد و راجعتُ دروسى للسنة الماضية.
(٢) أقضى أكثر أوقاتى بالرياضة و المطالعة.
(٣) سأذهبُ مع عائلتى إلى مدينة اصفهان لزيارة عمى.
(٤) أتعلّمُ السباحة و أراجع دروسى.

■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِدَقَّةٍ: (١٦-٢٠)

«الأسماك بعضها يعيش فى ماء الأنهار و بعضها الآخر يعيش فى المياه المالحة فى البحار. بعض الأسماك تكون صغيرة بطول ١ سم (سانتى متر) أو أقل و بعضها الآخر كبيرة و طويلة قد يصل طولها إلى ١٥ مترًا و وزنها إلى ١٥ طنًا كما الحوت. أغلب أنواع الأسماك لها عظام و بعض الأنواع الأخرى ليست لها عظام حقيقية بل هى غضروفية. بعض العلماء لا يعتبرونها أسماكًا حقيقية، ولكن أغلب الناس يدعونها بالأسماك. بعض الأنواع الأخرى من الحيوانات التى تعيش فى البحر مثل نجمة البحر تدعى كذلك بالأسماك ولكنها ليست بالأسماك و لا يحوى جسمها على عظام!»

١٦- عَيْنَ الصَّحِيحِ:

- (١) يوجد سمك يكون طوله ٥/٠ سم!
(٢) الحوت أكبر الحيوانات فى الدنيا!
(٣) الأسماك التى تعيش فى الأنهار صغيرة!
(٤) يعتبر كل العلماء كل الأسماك من الحيوانات الفقريّة!

١٧- لماذا نجمة البحر ليست من الأسماك؟

- (١) لفقدان الفلس فى جلدها!
(٢) لفقدان العظام فى جسمها!
(٣) لوجود الغضروف فى بدنها!
(٤) لأن العلماء لا يعتبرونها من الأسماك!

١٨- على حسب النَّصِّ: «مياه... ليست مالحة!»

- (١) البحار (٢) الأسماك (٣) الأنهار (٤) الحوت

١٩- عَيْنَ الصَّحِيحِ حَوْلَ «أغلب»:

- (١) إسم - مذكر - على وزن «أفعل»
(٢) فعل مضارع - للمتكلّم الوحده (اول شخص مفرد)
(٣) فعل - للمفرد المذكر - مزيد ثلاثى من باب «إفعال»
(٤) إسم - جمع مكسر - مذكر

٢٠- عَيْنَ الصَّحِيحِ حَوْلَ الْمَصْدَرِ وَ الضَّمِيرِ الْمُنَاسِبِ لـ «لا يعتبرون»:

- (١) إعتبار / هُم
(٢) إخبار / هُم
(٣) إعتبار / هُنَّ
(٤) عبرة / هُنَّ

ریاضی و آمار (۱)

۲۱- ساده شده‌ی عبارت تعریف شده‌ی $\frac{4x^5(x^2+4)^2 - 2x^3(x^2+4)^3}{x^6 - 16x^2}$ کدام است؟

$$x^4 - 8x \quad (۱)$$

$$x^4 + 8x \quad (۲)$$

$$2x^3 - 8x \quad (۳)$$

$$2x^3 + 8x \quad (۴)$$

۲۲- می‌خواهیم رابطه‌ی $\dots - 8x^3 = \dots + 25y^2 + \dots + 4x^2 + \dots - 5y$ به اتحاد تفاضل مکعب دوجمله‌ای تبدیل شود.

حاصل ضرب عبارت‌هایی که باید در جاهای خالی قرار دهیم، کدام است؟

$$2500x^2y^4 \quad (۱)$$

$$-2500x^2y^4 \quad (۲)$$

$$850x^2y^4 \quad (۳)$$

$$-850x^2y^4 \quad (۴)$$

۲۳- چند گروه گردشگری قصد دارند به کوه بروند. تعداد گروه دوم نصف تعداد گروه اول، تعداد گروه سوم هم ثلث

تعداد گروه دوم است. اگر یک گروه دیگر هم که تعداد آن‌ها دو برابر تعداد گروه دوم است به آن‌ها ملحق شوند،

تعداد کل آن‌ها ۱۶ نفر خواهد شد. تعداد گروه دوم کدام است؟

$$۶ \quad (۱)$$

$$۳ \quad (۲)$$

$$۲ \quad (۳)$$

$$۴ \quad (۴)$$

۲۴- کدام گزینه در مورد معادله‌ی $9x^2 + 3x - 2 = 0$ درست است؟

(۱) معادله دارای ۲ ریشه‌ی مثبت است.

(۲) برای تجزیه‌ی عبارت $(9x^2 + 3x - 2)$ از اتحاد مربع دو جمله‌ای استفاده می‌کنیم.

(۳) معادله دارای ۲ ریشه‌ی منفی است.

(۴) اختلاف جواب‌های معادله برابر با ۱ است.

۲۵- اگر $x = 3$ یکی از جواب‌های معادله‌ی $\frac{a+3}{2x+3} = \frac{x+1}{3}$ باشد، در این صورت مقدار a کدام است؟

$$-۲ \quad (۱)$$

$$۲ \quad (۲)$$

$$۹ \quad (۳)$$

$$۶ \quad (۴)$$

۲۶- مجموع ریشه‌های معادله‌ی زیر کدام است؟

$$\frac{3}{x} = 2 - \frac{4}{x^2}$$

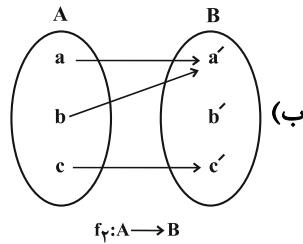
۴) $-\frac{4}{3}$

۳) ۲

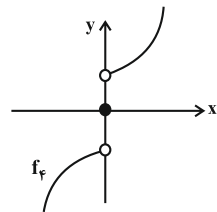
۲) $-\frac{2}{3}$

۱) $\frac{3}{2}$

۲۷- چند تعداد از موارد زیر نشان‌دهنده‌ی یک تابع می‌باشند؟

(الف) $f_f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$
 $x = 2$

(پ) $f_p = \{(2, -1), (2, -1), (4, 1), (0, 0), (2, -1)\}$

۲) ۱

۱) صفر

۴) ۳

۳) ۲

۲۸- $f(-\frac{5}{4})$ در کدام یک از تابع‌های زیر می‌تواند تعریف شود؟

۲) $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{Z}$

۱) $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{R}$

۴) $f: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$

۳) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{W}$

۲۹- تابع f به هر عدد حقیقی، ریشه‌ی سوم تفاضل ۵ از ۲ برابر مربع آن عدد را نسبت می‌دهد. $f(4)$ کدام است؟

۲) ۳

۱) صفر

۴) ۲

۳) -۳

۳۰- اگر $f(x) = x^4 - 13x^2 + 36$ و مجموعه‌ی ورودی‌های تابع $\{-2, -3, 0, 2, 3\}$ باشد، برد تابع چند عضو متمایز دارد؟

۲) ۲

۱) ۱

۴) ۵

۳) ۳

اقتصاد

۳۱- کدام گزینه در ارتباط با واقعیت نادرست است؟

- (۱) اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال جویی به نوعی سیری ناپذیری تبدیل می‌شود.
- (۲) بهترین روش استفاده از منابع و امکانات روشی است که با استفاده از آن بتوان بیش‌ترین میزان منافع (مانند تولید) را از این منابع به‌دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.
- (۳) علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌های بشر را به‌صورت رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید که نامحدود هستند و تنها به یک استفاده‌ی خاص منتهی می‌شوند و نیازهای مادی محدود او مطالعه و با ارائه‌ی کم‌هزینه‌ترین روش، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.
- (۴) در هر یک از علوم بشری، دانشمندان با استفاده از روش‌ها و آزمایش‌های مرتبط و مناسب درباره‌ی موضوعات و مسائل خاصی مطالعه می‌کنند، دانشمندان علوم اقتصادی هم موضوعات اقتصادی را با روش‌های علمی مورد مطالعه قرار می‌دهند.

۳۲- تولیدکننده‌ای در طول سال گذشته هزینه‌های زیر را متحمل شده و از این طریق، ۵۱۰ واحد کالا به ارزش هر کدام ۴۸۰,۰۰۰ تومان

تولید کرده و فروخته است. سود حسابداری وی از این فعالیت اقتصادی چند تومان بوده است؟

هزینه‌ی سالانه‌ی خرید مواد اولیه	۳۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان	(۱)	۸۳,۲۰۰,۰۰۰
حقوق ماهانه‌ی هر یک از کارکنان	۹۰۰,۰۰۰ تومان	(۲)	۱۰۹,۶۰۰,۰۰۰
تعداد کارکنان	۴	(۳)	۱۳۵,۲۰۰,۰۰۰
هزینه‌ی سالانه‌ی ماشین‌آلات	۵۷,۰۰۰,۰۰۰ تومان	(۴)	۱۶۱,۶۰۰,۰۰۰
هزینه‌ی فرصت ماهانه‌ی اختصاص کارگاه به تولید	۲,۲۰۰,۰۰۰ تومان		

۳۳- با توجه به جدول «تقاضا، عرضه و قیمت» زیر، که مربوط به یک کالای خاص در بازار است:

ردیف	قیمت (به ریال)	مقدار تقاضا (به کیلو)	مقدار عرضه (به کیلو)
۱	۱۷۰	۱۲۰۰	۰
۲	۱۹۵	۱۰۰۰	۲۰۰
۳	۲۰۵	۸۰۰	۴۰۰
۴	۲۱۰	۶۰۰	۶۰۰
۵	۲۲۰	۴۰۰	۸۰۰
۶	۲۳۰	۲۰۰	۱۰۰۰
۷	۲۴۰	۰	۱۲۰۰

الف) در قیمت ۲۱۰ ریال چه شرایطی در بازار برقرار است؟

ب) کدام ردیف جدول بیانگر «مازاد عرضه» است؟

ج) در قیمت ۱۹۵ ریال، بازار در کدام وضعیت قرار دارد و در این حالت

کدام عامل باعث پیش‌روی بازار این کالا به سوی تعادل می‌شود؟

(۱) الف) تعادل، ب) ردیف ۵، ج) ۸۰۰ کیلو کمبود عرضه - افزایش قیمت

(۲) الف) تعادل، ب) ردیف ۶، ج) ۱۲۰۰ کیلو مازاد عرضه - کاهش قیمت

(۳) الف) مازاد عرضه، ب) ردیف ۳، ج) ۱۲۰۰ کیلو مازاد عرضه - کاهش قیمت

(۴) الف) کمبود عرضه، ب) ردیف ۷، ج) ۸۰۰ کیلو کمبود عرضه - افزایش قیمت

۳۴- با توجه به اطلاعات مندرج در جدول زیر، با فرض این‌که در جامعه تنها دو کالای A و B تولید می‌شود و سال ۱۳۹۰ به عنوان سال

پایه در نظر گرفته می‌شود:

الف) تولید کل به قیمت جاری در سال ۱۳۹۱ چند ریال است؟

ب) تولید کل به قیمت ثابت در سال ۱۳۹۱ چند ریال است؟

ج) تولید کل به قیمت جاری در سال ۱۳۹۲ چند ریال است؟

کالا	سال ۱۳۹۰		سال ۱۳۹۱		سال ۱۳۹۲	
	قیمت (به ریال)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به ریال)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به ریال)	مقدار (به کیلو)
A	۲۰۰	۳۰۰	۲۵۰	۴۰۰	۲۹۰	۵۲۰
B	۱۷۰	۲۸۰	۳۰۰	۳۵۰	۴۳۰	۶۰۰

(۱) الف) ۲۵۰,۰۰۰ (ب) ۱۹۳,۵۰۰ (ج) ۴۰۸,۸۰۰ (۲) الف) ۲۰۵,۰۰۰ (ب) ۱۳۹,۵۰۰ (ج) ۴۰۸,۸۰۰

(۳) الف) ۲۵۰,۰۰۰ (ب) ۱۳۹,۵۰۰ (ج) ۴۰۸,۸۰۰ (۴) الف) ۲۰۵,۰۰۰ (ب) ۱۹۳,۵۰۰ (ج) ۴۸۰,۰۰۰

۳۵- با توجه به اطلاعات جدول زیر کدام کشور به‌طور نسبی در زمینه‌ی صادرات موفق‌تر است؟ (دو کشور از نظر جمعیتی تفاوتی با یکدیگر ندارند.)

شاخص‌ها کشورها	تولید ملی (به میلیارد دلار)	میزان صادرات (به میلیارد دلار)
A	۱۰۰	۵۰
B	۲۰۰	۴۰
C	۴۰۰	۲۰
D	۳۰۰	۳۰

A (۱)

B (۲)

C (۳)

D (۴)

۳۶- اگر دولت با خلق پول بدون پشتوانه، حقوق کارکنان خود را ۱۲٪ افزایش دهد، در صورت وجود تورم به میزان ۱۰٪، قدرت خرید کارکنان چه تغییری یافته است؟

- (۱) قدرت خرید واقعی آنان تغییری نکرده است.
 (۲) قدرت خرید واقعی آنان تنها ۲٪ افزایش یافته است.
 (۳) قدرت خرید واقعی آنان تنها ۱۲٪ افزایش یافته است.
 (۴) قدرت خرید واقعی آنان ۲٪ کاهش یافته است.

۳۷- در کشوری ترکیب سپرده‌های اشخاص در بانک‌ها به صورت زیر است. مجموع کل سپرده‌ها چند واحد پولی است؟

سپرده‌ی مدت‌دار اشخاص حقیقی	۷,۲۰۰ واحد پولی
سپرده‌ی دیداری اشخاص حقوقی	۲۳,۰۰۰ واحد پولی
سپرده‌ی مدت‌دار اشخاص حقوقی	۱۹,۰۰۰ واحد پولی
سپرده‌ی دیداری اشخاص حقیقی	۱۴,۰۰۰ واحد پولی
سپرده‌ی پس‌انداز اشخاص حقوقی	۱۵,۰۰۰ واحد پولی
سپرده‌ی غیردیداری اشخاص حقیقی	۱۴,۵۰۰ واحد پولی

(۱) ۸۵,۵۰۰

(۲) ۷۲,۹۰۰

(۳) ۹۲,۷۰۰

(۴) ۵۸,۵۰۰

۳۸- کدام گزینه مبین پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- (الف) کدام مورد از راه‌های تأمین منابع مالی در گذشته نمی‌باشد؟
 (ب) بورس از چه طریقی زمینه‌ی جمع‌آوری و به‌کارگیری سرمایه‌های مالی را فراهم می‌آورد؟
 (ج) اولین کاری که برای سرمایه‌گذاری در بورس باید انجام داد، چیست؟

- (۱) الف) قرض گرفتن از افراد دارای اعتبار، ب) قیمت‌گذاری اوراق بهادار، ج) تکمیل برگه‌ی درخواست خرید
 (۲) الف) ارض، ب) قیمت‌گذاری اوراق بهادار، ج) تکمیل برگه‌ی درخواست خرید
 (۳) الف) صدور اوراق بهادار، ب) برقراری ارتباط بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان سرمایه، ج) گرفتن شناسه‌ی معاملاتی
 (۴) الف) قرض گرفتن از بانک‌ها، ب) برقراری ارتباط بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان سرمایه، ج) گرفتن شناسه‌ی معاملاتی

۳۹- کدام گزینه به‌ترتیب حروف الفبا جدول زیر را کامل می‌کند؟

شاخص‌ها کشورها	نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر هزار تولد)	امید به زندگی (سال)	نرخ باسوادی بزرگسالان (به درصد)	تولید ناخالص داخلی سرانه (به دلار PPP ثابت سال ۲۰۱۱)
نروژ	۲/۳	۸۱/۶	حدود ۱۰۰	(الف)
موزامبیک	(ب)	(پ)	۵۰/۶	۱۰۷۰
ایران	۱۴/۴	(ت)	(ث)	(ج)

گروه کشورها	متوسط درصد نرخ باسوادی بزرگسالان (به‌طور متوسط)	متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ نفر)	متوسط امید به زندگی در آغاز تولد
۴۳ کشور با توسعه‌ی انسانی ضعیف	(ج)	(ح)	۶۰/۵ سال
۴۹ کشور با توسعه‌ی انسانی زیاد	نزدیک به ۱۰۰٪	۶	(خ)

- (۱) ۸۰/۵ - ۸۹/۴ - ۵۷/۱ - ۱۵۰۹۰ - ۸۴/۳ - ۷۵/۴ - ۵۵/۱ - ۶۱/۵ - ۶۲۴۴۸
 (۲) ۸۵/۵ - ۸۹/۴ - ۵۱/۷ - ۱۵۹۰ - ۸۳/۴ - ۷۵/۴ - ۵۵/۵ - ۶۱/۵ - ۴۲۴۴۸
 (۳) ۸۰/۵ - ۸۴/۹ - ۵۱/۷ - ۱۵۹۰ - ۸۴/۳ - ۷۴/۵ - ۵۵/۱ - ۶۵/۱ - ۴۲۴۴۸
 (۴) ۸۵/۵ - ۸۴/۹ - ۵۷/۱ - ۱۵۰۹۰ - ۸۳/۴ - ۷۴/۵ - ۵۵/۵ - ۶۵/۱ - ۶۲۴۴۸

۴۰- با توجه به بازار سرمایه و فعالیت‌های آن، کدام گزینه تکمیل‌کننده‌ی جاهای خالی عبارات زیر است؟

- (الف) از طریق جذب و به‌کار انداختن ... حجم سرمایه‌گذاری در جامعه را افزایش می‌دهد.
 (ب) با بررسی و شفاف‌سازی ... شرکت‌ها، قیمت‌گذاری سهام و اوراق بهادار تا حدودی از نوسان شدید قیمت جلوگیری می‌کند.
 (ج) با تشویق مردم به ... در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.
 (د) بورس و فعالیت‌های مربوط به آن، سرمایه‌های لازم برای اجرای پروژه‌های بزرگ ... را فراهم می‌آورد.
- (۱) سرمایه‌های جاری - اطلاعات سود و زیان - پس‌انداز - دولتی
 (۲) سرمایه‌های جاری - اطلاعات مالی - سرمایه‌گذاری - دولتی و خصوصی
 (۳) سرمایه‌های راکد - اطلاعات مالی - پس‌انداز - دولتی و خصوصی
 (۴) سرمایه‌های راکد - اطلاعات سود و زیان - سرمایه‌گذاری - خصوصی

علوم فنون ادبی (۱)

۴۱- با توجه به ابیات پایانی «روباه و شکارچی» و ساختار فکری شعر، عطار به دنبال کدام نتیجه‌گیری است؟

«چو نام دل شنید از دور، روباه / جهان بر چشم او شد تیره، آن‌گاه

به دل می‌گفت: با دل نیست بازی / کنون باید به کارم حيله‌سازی

حدیث دل، حدیثی بس شگفت است / که در عالم، حدیثش در گرفته است»

(۱) نتیجه‌گیری عرفانی درباره‌ی ارزش و جایگاه دل

(۲) نتیجه‌گیری تعلیمی - اخلاقی درباره‌ی عدم توجه به ظواهر

(۳) آزردهن و شکستن دل، دور از دانش و معرفت است.

(۴) نتیجه‌گیری معرفت‌اندیشانه درباره‌ی صداقت و راستی

۴۲- با توجه به قلمرو ادبی، آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزینه‌ی ... تماماً درست است.

(۱) قطره‌ی آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر، تا دریا تنزل بآیدش (مراعات نظیر - تشخیص)

(۲) صبر بر جور فلک کن تا بر آبی روسفید / دانه چون در آسیا افتد تحمل بآیدش (کنایه - تشبیه)

(۳) کمند صید بهرامی بیفکن جام جم بردار / که من پیمودم این صحرا نه بهرام است و نه گورش (استعاره - تلمیح)

(۴) بگفت این و به صد دستان و تزویر / بجست از دام همچون از کمان، تیر (مراعات نظیر - تشبیه)

۴۳- با توجه به متن زیر، کدام ویژگی نثر فارسی دوره‌ی دوم در جمله‌های پایانی آشکارتر و بارزتر است؟

موش با خود گفت: اگر باز گردم راسو در من آویزد و اگر بر جای قرار گیرم، بوم فرود آید و اگر پیش‌تر روم، گریه در راه

است. با خود گفت: «در بلاها باز است و انواع آفت به من محیط و راه مخوف.»

(۱) استفاده از سجع و موازنه

(۲) حذف افعال به قرینه

(۳) کاربرد لغات مهجور عربی و ترکی

(۴) استفاده از مترادفات و ترکیبات دشوار

۴۴- عبارت کدام گزینه درباره‌ی حکایت زیر - از گلستان سعدی - نادرست است؟

«حکیمی پسران را پند همی‌داد که جانان پدر، هنر آموزید که ملک و دولت دنیا اعتماد را نشاید و سیم و زر در سفر بر محل خطر است

یا دزد به یک‌بار ببرد یا خواجه به تفاریق بخورد؛ اما هنر چشمه‌ی زاینده است و دولت پاینده و گر هنرمند از دولت بیفتد، غم نباشد که

هنر در نفس خود دولت است؛ هر جا که رود قدر بیند و در صدر نشیند و بی‌هنر لقمه چیند و سختی بیند.»

(۱) در متن کاربردهای کهن وجود دارد که امروزه به‌گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند.

(۲) نثر حکایت، مسجع و آهنگین است.

(۳) هیچ تشبیه‌ی در متن دیده نمی‌شود.

(۴) در این حکایت، نگرش حکمی و تعلیمی کاملاً برجسته است.

۴۵- کدام گزینه درباره‌ی شعر زیر نادرست است؟

«لاله‌ای با نرگس پژمرده گفت / بین که ما رخساره چون افروختیم

گفت ما نیز آن متاع بی‌بدل / شب خریدیم و سحر بفروختیم

آسمان روزی بیاموزد تو را / نکته‌هایی را که ما آموختیم

خرمی کردیم وقت خرمی / چون زمان سوختن شد سوختیم

تا سفر کردیم بر ملک وجود / توشه‌ی پژمردگی اندوختیم

درزی ایام زان ره می‌شکافت / آن‌چه را زین راه ما می‌دوختیم»

(۱) واژگان غیر فارسی در برخی از ابیات این شعر دیده می‌شود.

(۲) کل شعر بر پایه‌ی آرایه‌ی تشخیص شکل گرفته است.

(۳) شعر، ظاهری ساده و عینی دارد اما در پایان، به نتیجه‌ای معنوی و عرفانی می‌رسد.

(۴) شعر در قالب قطعه و در رده‌ی ادبیات تعلیمی است.

۴۶- تمام عبارتهای زیر نادرست است؛ به جز گزینه‌ی ...

- (۱) دربار سامانیان، به وجود شاعران بزرگ فارسی‌گوی چون عنصری، فرخی و عطار آراسته بود.
- (۲) بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی در قرن سوم است که دانشمندان پارسی و عربی بسیاری در آن می‌زیسته‌اند.
- (۳) زبان فارسی در دولت‌های صفاری، سامانی و آل‌بویه زبان رسمی بود و فرصت یافت تا در فضای ادبی، سیاسی و علمی رشد یابد.
- (۴) قرن پنجم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه‌ی آداب و رسوم ملی بود.

۴۷- کدام گزینه درباره‌ی زبان‌های ایرانی و آثار به جای مانده از آنها صحیح است؟

- (۱) شاخه‌ی جنوبی از گروه غربی را در زبان ایرانی میانه «پارتی» یا «پهلوانیک» می‌گویند.
- (۲) آثار ادبی پهلوی به سبب بی‌اهمیتی سنت شفاهی، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- (۳) ادبیات فارسی دری به مفهوم واقعی خود، تقریباً هم‌زمان با پدید آمدن دولت ساسانی شکل گرفته است.
- (۴) یادگار زریران رساله‌ی کوچکی است در زمره‌ی آثار غیردینی که رنگ دینی دارد و اصلی پارتی.

۴۸- عبارت کدام گزینه در زمره‌ی نثر مصنوع به‌شمار می‌آید؟

- (۱) این رهبت (ترس) عیش مرد ببرد و او را از خلق ببرد و در جهان از جهان جدا کند.
- (۲) اگر به کسر خوانی بدایت کار اوست و اگر به فتح خوانی نهایت کار اوست.
- (۳) کسی از متعلقان منش برحسب واقعه مطلع گردانید که فلان نیت جزم کرده است که بقیت عمر معتکف نشیند.
- (۴) در دل‌های ما جز تخم محبت خود مکار و بر تن و جان‌های ما جز الطاف و مرحمت خود منگار.

۴۹- در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی ... به ترتیب ویژگی‌های قلمرو فکری، زبانی و ادبی شعر سبک خراسانی وجود دارد.

- (۱) روح شادی و نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد - کمی لغات عربی و لغات بیگانه - استفاده از آرایه‌های ادبی، طبیعی و در حد اعتدال است.
- (۲) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است - کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد - قالب عمده‌ی شعر این دوره قصیده است.
- (۳) اشعار پندآموز و اندرزگونه‌ی این دوره، ساده است و جنبه‌ی عملی و دستوری دارد - سادگی زبان شعر - خوش‌آهنگ‌تر شدن اوزان شعری
- (۴) روح حماسه بر ادبیات این دوره، حاکم است - تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز - در توصیفات بیشتر از تشبیه (از نوع حسی) بهره گرفته می‌شود.

۵۰- بر چه مبنایی بسیاری از محققان ادبی ما متون علمی قدیم را در زمره‌ی آثار ادبی کهن قرار می‌دهند؟

- (۱) مجموعه‌ی نوشته‌ها، اصطلاحات و رفتارهای یک رشته‌ی علمی یا حرفه‌ای خاص را می‌توان ادبیات نامید.
- (۲) همه‌ی آثار مکتوب و به‌طور کلی هر نوشته‌ای که به تاریخ تمدن بشری متعلق باشد، ادبیات شمرده می‌شود.
- (۳) ادبیات مجموعه‌ی نوشته‌هایی است که باورها و اندیشه‌ها را در عالی‌ترین صورت‌ها بیان می‌کند.
- (۴) در نوعی از کاربردهای ادبی، ادبیات به معنی آداب و هنجار رایج در زمینه‌های مختلف است.

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۵۱- تصویر زیر سکه‌ی کدام دوران را نشان می‌دهد و جزء کدام دسته از منابع پژوهشی تاریخی به حساب می‌آید؟

(۱) هخامنشی - دست دوم

(۲) اشکانی - دست اول

(۳) هخامنشی - اصلی

(۴) اشکانی - فرعی

۵۲- هر یک از گزاره‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام گاه‌شماری است؟

(الف) گاه‌شماری هجری خورشیدی در ایران براساس آن تنظیم شده است.

(ب) پنج روز اضافی به نام «اندرگاه» به آخر ماه دوازدهم می‌افزودند.

(پ) در دوره‌ی اشکانی متداول بود.

(۱) یزدگردی - خورشیدی - بابلی

(۲) جلالی - خورشیدی - سلوکی

(۳) جلالی - اوستایی - اوستایی

(۴) یزدگردی - اوستایی - بابلی

۵۳- امروزه باستان‌شناسان از کدام روش پیشرفته‌تر برای تعیین سن آثار باستانی استفاده می‌کنند و چرا منابع مکتوب برای شناخت کامل

دوره‌ی تاریخی کافی نیستند؟

(۱) رادیو کربن، عمده‌ی اطلاعات آن‌ها مربوط به رویدادهای سیاسی و نظامی و شرح اقدامات فرمانروایان بوده است.

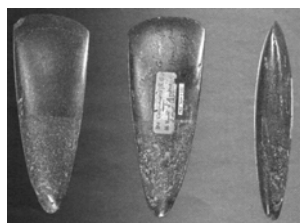
(۲) پتاسیم - آرگون، عمده‌ی اطلاعات آن‌ها مربوط به رویدادهای سیاسی و نظامی و شرح اقدامات فرمانروایان بوده است.

(۳) رادیو کربن، آثار و بناها صرفاً به لحاظ قدمت و مواد به کار رفته در آن‌ها و کاربردهایی که داشته مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

(۴) پتاسیم - آرگون، آثار و بناها صرفاً به لحاظ قدمت و مواد به کار رفته در آن‌ها و کاربردهایی که داشته مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

۵۴- مطالعه‌ی وضعیت دین و اعتقادات مردمان کدام دوره به دلیل فقدان مدارک دشوار است و کدام عبارت مربوط به عصری که ابزارهای

تصویر زیر متعلق به آن دوره است، نمی‌باشد؟

(۱) تولید خوراک - ترقی در فن ساخت ابزارها و ظروف سنگی

(۲) گردآوری خوراک - تولید پارچه با استفاده از پشم حیوانات

(۳) تولید خوراک - تولید ظروف گلی با ابداع چرخ سفال

(۴) گردآوری خوراک - ساخت ابزارهای سنگی تیغه‌دار و ابزارهای ترکیبی

۵۵- حکومت موریان در دوران فرمانروایی چه کسی به اوج قدرت رسید و در دوران حکومت هان انتخاب مأموران دولتی بر چه پایه‌ای بود؟

(۱) چندراگوپتا - براساس توانمندی و شایستگی‌های فردی

(۲) آشوکا - براساس ثروت و وابستگی‌های خانوادگی

(۳) آشوکا - براساس توانمندی و شایستگی‌های فردی

(۴) چندراگوپتا - براساس ثروت و وابستگی‌های خانوادگی

۵۶- چگونه به تدریج زمینه‌ی تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد؟

(۱) با قبول مسیحیت توسط کنستانتین در روم

(۲) با فتح مصر و آسیای صغیر

(۳) با انتخاب شهر بیزانتیوم (قسطنطنیه / استانبول) به پایتختی توسط کنستانتین

(۴) با آغاز سلسله جنگ‌های امپراتوری روم با حکومت کارتاژ و پادشاهان مقدونی

۵۷- چه عاملی شرایط مناسبی را برای کشتی‌رانی و دریانوردی یونانیان فراهم کرده است و تمدن مینوسی، در کدام منطقه‌ی یونان کشف

گردید؟

(۱) موقعیت شبه‌جزیره - شبه‌جزیره‌ی بالکان

(۲) کوه‌های صخره‌ای - دولت شهر آتن

(۳) برخورداری از سواحل طولانی با خلیج‌ها و بریدگی‌های مناسب - جزیره‌ی کرت

(۴) دشت‌های حاصل‌خیز - دولت، شهرهای اسپارت

۵۸- معبد چغازنبیل در نزدیکی کدام شهر قرارداد و محبوب‌ترین خدای ایلامی چه نام داشت؟

(۱) شهر شوش - اینشوشیناک (۲) شهرانشان - اینشوشیناک (۳) شهر شوش - الهه‌ی مادر (۴) شهرانشان - الهه‌ی مادر

۵۹- کدام گزینه جدول زیر را تکمیل می‌کند؟

دوران تاریخی					
دوران حکومت ..... (الف)		دوران ..... (ب)			
ساسانیان	..... (پ)	..... (ت)	هخامنشیان	ماد	..... (ث) .....

(۱) آریاییان - پیش از تاریخ - ایلام - سامانیان - سلوکیان

(۲) آریاییان - پیش آریایی - اشکانیان - سلوکیان - ایلام

(۳) پیش آریایی - آریاییان - سلوکیان - سامانیان - ایلام

(۴) پیش آریایی - پیش از تاریخ - اشکانیان - ایلام - سلوکیان

۶۰- تا قبل از سال ۱۳۰۶ ش انحصار کاوش‌های باستان‌شناسی در اختیار چه کشوری بود و چه عاملی به تدریج باعث پرورش نسلی از

باستان‌شناسان زبده در ایران شد؟

(۱) انگلستان - آغاز فعالیت‌های باستان‌شناسان آلمانی و فرانسوی (۲) فرانسه - خوانده شدن نسخ کهن و پژوهش پژوهشگران ایرانی و غیر ایرانی

(۳) انگلستان - آغاز فعالیت‌های باستان‌شناسان آلمانی و آمریکایی (۴) فرانسه - آغاز فعالیت‌های باستان‌شناسان آلمانی و آمریکایی

جغرافیای ایران

۶۱- به چه دلیل مجموعه‌ی ارزش‌های متفاوت خلیج‌فارس، قدرت‌های جهانی را در گذشته و امروز متوجه آن کرده است و عرض جغرافیایی

ایران در کدام جهت منطقه‌ی معتدله‌ی نیمکره‌ی شمالی قرار گرفته است؟

(۱) عوامل طبیعی و انسانی، وضع خاصی برای کشور ایران پدید آورده است که ارزش‌های متفاوت آن را قلب ناحیه‌ی سیاسی جهان اسلام قرار داده - جنوب

(۲) عوامل طبیعی و انسانی، وضع خاصی برای کشور ایران پدید آورده است که ارزش‌های متفاوت آن را قلب ناحیه‌ی سیاسی جهان اسلام قرار داده - شرق

(۳) تسلط بر تمام یا هر یک از ارزش‌های خلیج‌فارس، موازنه‌ی راهبری و قدرت را در جهان تغییر می‌دهد - جنوب

(۴) تسلط بر تمام یا هر یک از ارزش‌های خلیج‌فارس، موازنه‌ی راهبری و قدرت را در جهان تغییر می‌دهد - شرق

۶۲- به ترتیب تصویر شماره‌ی (الف) و (ب) نشان دهنده‌ی کدام عملکرد انسان در محیط است؟

(ب)

(الف)

(۱) هر دو درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

(۲) اولی نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها و دومی درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها

(۳) اولی درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها و دومی نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

(۴) هر دو نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها

۶۳- پژوهشگر در کدام مرحله از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد و کدام مرحله به فعالیت‌های پژوهشگر که قرار است انجام

دهد، جهت می‌دهد؟

(۱) جمع‌آوری اطلاعات - پردازش اطلاعات (۲) نتیجه‌گیری و ارائه‌ی پیشنهادها - تدوین فرضیه

(۳) طرح سؤال و بیان مسئله - پردازش اطلاعات (۴) طرح سؤال و بیان مسئله - تدوین فرضیه

۶۴- هر یک از عبارات زیر به ترتیب کدام موقعیت جغرافیایی را معرفی می‌کند؟

الف) محل قرارگیری تخت بیمارستان نسبت به پنجره‌های اتاق

ب) تخت بیمارستان مادر بزرگ شما سومین تخت در اتاق الف است.

(۱) موقعیت نسبی - موقعیت مطلق (۲) موقعیت ریاضی - موقعیت مطلق

(۳) موقعیت نسبی - موقعیت نسبی (۴) موقعیت ریاضی - موقعیت نسبی

۶۵- علت فعالیت چشمه‌های جوشان گل‌فشان ... است. ناهمواری‌های مریخی در رشته‌کوه‌های ... در کشورمان قرار دارند و بهترین

مکان‌های کشاورزی در کشورمان ... هستند.

(۱) فرسایش - بشاگرد - دشت‌ها (۲) فرسایش - بینالود - جلگه‌ها

(۳) خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین - بینالود - دشت‌ها (۴) خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین - بشاگرد - جلگه‌ها

۶۶- درباره‌ی منطقه‌ی کوهستانی البرز به پرسش‌های زیر پاسخ دهید؟ (به ترتیب)

- الف) دامنه‌های کوه‌های البرز به چه سمتی است؟
 ب) کدام رودها در دره‌های وسیع آن جریان دارند؟
 ج) بخش اعظم چین‌خوردگی وسیع البرز حاصل چیست؟
 د) کوه‌های شاه‌کوه در نزدیکی کدام شهر در منطقه‌ی کوهستانی البرز واقع است؟

- ۱) الف) شرق یا غرب ب) سفید رود و قزل‌اوزن ج) فعالیت‌های آتش‌فشانی د) شاهرود
 ۲) الف) شمال یا جنوب ب) چالوس و هراز ج) کوه‌زایی مواد رسوبی طی میلیون‌ها سال د) شاهرود
 ۳) الف) شرق یا غرب ب) چالوس و هراز ج) فعالیت‌های کوه‌زایی د) ساری
 ۴) الف) شمال یا جنوب ب) سفید رود و قزل‌اوزن ج) فعالیت‌های آتش‌فشانی دوره‌ی کواترنری د) ساری

۶۷- کدام گزینه پاسخ سؤال‌های زیر است؟ (به ترتیب)

- الف) مهم‌ترین عامل ریزش برف و باران در کشور، کدام توده هوا است؟
 ب) کدام ویژگی فیزیکی توده هوا، در صدها کیلومتر تقریباً یکسان است؟
 پ) کدام دلیل سبب شده تا اقلیم‌شناسان، اقلیم کشور را به چهار ناحیه‌ی آب و هوایی تقسیم کنند؟
 ت) کدام مورد از مشکلات محیط‌زیستی محسوب می‌شود؟

- ۱) سودانی - دما و رطوبت - یکسان نبودن میانگین ماهانه‌ی بارش، تبخیر و تعرق در نقاط مختلف - کاهش دما
 ۲) مرطوب موسمی - بارش و رطوبت - یکسان نبودن میانگین ماهانه‌ی بارش، دما و رطوبت در برخی نقاط - بیابان‌زایی
 ۳) مرطوب غربی - دما و رطوبت - یکسان نبودن میانگین سالانه‌ی بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط مختلف - بیابان‌زایی
 ۴) سرد و خشک سبیری - بارش و رطوبت - یکسان نبودن میانگین سالانه‌ی بارش، تبخیر و تعرق در برخی نقاط - بیابان‌زدایی

۶۸- کدام گزینه‌ی زیر در مورد مفهوم لغوی جغرافیا صحیح می‌باشد و اراتوستن جغرافیا را چگونه تعریف کرده است؟

- ۱) جغرافیا شامل کلمات (GEO زمین) و (GRAPHY توصیف) می‌باشد؛ یعنی توصیف زمین - مطالعه‌ی روابط متقابل انسان و محیط
 ۲) جغرافیا شامل کلمات (GEO زمین) و (GRAPHY توصیف) می‌باشد؛ یعنی توصیف جغرافیا - علم مشاهده‌ی پدیده‌های گوناگون انسانی
 ۳) جغرافیا شامل کلمات (GEO زمین) و (GRAPHY ترسیم) می‌باشد؛ یعنی ترسیم اعماق زمین - علم پراکندگی پدیده‌های طبیعی و انسانی
 ۴) جغرافیا شامل کلمات (GEO زمین) و (GRAPHY ترسیم) می‌باشد؛ یعنی ترسیم زمین - مطالعه‌ی زمین به عنوان جایگاه انسان

۶۹- سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی ... و در چه فصلی استان‌های غربی و جنوب کشورمان با ریزگردهای بیش از حد مجاز در هوا

مواجه می‌شوند؟

- ۱) چرا پدیده‌ها در مکان به وقوع می‌پیوندند سرکار دارد. - فصل بهار به علت رطوبت زیاد
 ۲) مکان وقوع پدیده‌ها سرکار دارد. - فصل تابستان به علت گرمای هوا
 ۳) چگونگی وقوع پدیده‌ها سرکار دارد. - فصل زمستان به علت سرمای بیش از حد هوا
 ۴) علت وقوع پدیده‌ها سرکار دارد. - فصل پاییز به علت رطوبت ناچیز در هوا

۷۰- در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی به چه علت کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و پیامد آن چه نوع آب و هوایی

است و مهم‌ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی که بر آب و هوای کشور تأثیر می‌گذارد، کدام‌اند؟

- ۱) گرم بودن و صعود هوا - گرم و مرطوب - دوری و نزدیک به دریاها - عرض جغرافیایی - ارتفاع
 ۲) گرم بودن و صعود هوا - گرم و خشک - عرض جغرافیایی - پرفشار جنب حاره‌ای - ارتفاع
 ۳) سنگینی و فرونشینی هوا - گرم و مرطوب - پرفشار جنب حاره‌ای - جهت کوه‌ها - عرض جغرافیایی
 ۴) سنگینی و فرونشینی هوا - گرم و خشک - عرض جغرافیایی - دوری و نزدیکی به دریاها - کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

جامعه‌شناسی (۱)

۷۱- جهان اجتماعی و نظم آن ... علاوه بر این آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد ... شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماورای طبیعی، ... و موجودات طبیعی و ماورای طبیعی به واسطه‌ی ... در گستره‌ی جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.

(۱) براساس اراده‌ی اعضا به‌وجود نمی‌آید - نوعی آگاهی مشترک و عمومی نیست - کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را دگرگون می‌سازد - تغییراتی که در جهان اجتماعی ایجاد می‌کنند

(۲) پدیده‌های تکوینی نیست - آگاهی فردی و خصوصی است - کنش‌های اجتماعی انسان‌ها را دگرگون نمی‌سازد - ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند

(۳) اعتباری است - آگاهی فردی و خصوصی نیست - آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد - ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند
(۴) با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها شکل نمی‌گیرد - نوعی آگاهی مشترک و عمومی است - آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر نمی‌دهد - تغییراتی که در جهان اجتماعی ایجاد می‌کنند

۷۲- هر کدام از ابیات زیر به کدام مورد اشاره دارد؟

«هزاران در از خلق بر خود ببندی / گرت باز باشد دری آسمانی»

«قوت افرونگ از علم و فن است / از همین آتش، چراغش روشن است»

«در نگاهش آدمی آب و گل است / کاروان زندگی بی‌منزل است»

(۱) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند و به یکدیگر وابسته‌اند - در این جهان آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف از علوم تجربی استفاده می‌کنند - جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به‌دست می‌آیند علم می‌داند.

(۲) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی که به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند، از یکدیگر مستقل‌اند - در این جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به‌وسیله‌ی علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند - جهان متجدد با رویکرد دنیوی در جهت برخورداری از زندگی دنیوی و تسلط انسان بر این عالم گام برمی‌دارد.

(۳) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی که به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند، مستقل از یکدیگرند - در این جهان اجتماعی آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف از علوم تجربی استفاده می‌کنند - در جهان متجدد عناصر معنوی طرد می‌شوند و جهان از هیچ‌گونه قداستی برخوردار نیست.

(۴) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی که به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند، وابسته به یکدیگرند - در این جهان اجتماعی، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف از علوم تجربی استفاده می‌کنند - در جهان متجدد عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند و جهان از هیچ‌گونه قداستی برخوردار نیست.

۷۳- همه‌ی عبارات گزینه‌های زیر صحیح است به‌جز عبارت گزینه‌ی ...

(۱) جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و با سامان دادن هنجارها و اعمال خود براساس عقاید و ارزش‌ها، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد می‌کنند - حدود قلمرو واقعی و آرمانی هر جهان اجتماعی دستخوش تغییر می‌شود و از جامعه‌ای به جامعه‌ی دیگر نیز متفاوت است.

(۲) حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید کلان درباره‌ی انسان و جهان را با روش‌ها و علوم تجربی نمی‌توان شناخت - هر بخش از جهان اجتماعی که به لحاظ علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد، باطل است و منطبق بر فطرت انسانی نیست.

(۳) علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند، می‌توانند درباره‌ی حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی داوری کند - جوامع مختلف با عمل به هنجارهای خود می‌توانند ارزش‌های حقیقی، را به قلمرو آرمانی خود وارد کنند.

(۴) حقایق هر چند خود ثابت‌اند ولی از جهت قرارگرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی تغییر پذیرند - حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید کلان درباره‌ی انسان و جهان را با روش‌ها و علوم تجربی نمی‌توان شناخت.

۷۴- از دیدگاه کسانی که نگاه تک‌خطی به تاریخ بشر ندارند ...

(۱) همه‌ی جوامع انسانی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند.

(۲) همه‌ی جوامع، تاریخ مشابهی را طی می‌کنند.

(۳) بعضی جوامع در مسیر واحد پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب مانده‌اند.

(۴) جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند و هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن مناسب خود را به‌وجود می‌آورد.

۷۵- پیامدهای غیرارادی کنش انسانی ... در بسیاری از موارد آدمیان کنش‌های خود را با توجه به ... و ما در صورتی از گفتار باز می‌مانیم که ... و انسان‌ها با توجه به ... آن را انجام می‌دهند.

(۱) کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند - پیامدهای ارادی و غیرارادی آن‌ها انجام می‌دهند - آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم - معنای کنش خود

(۲) قطعی است یعنی حتماً انجام می‌شود - پیامدهای غیرارادی آن‌ها انجام می‌دهند - هدف خود را از بیان یک جمله ندانیم - هدف کنش خود

(۳) به اراده‌ی افراد انسانی بستگی ندارد - پیامدهای طبیعی آن‌ها انجام می‌دهند - هدف خود را از بیان یک جمله ندانیم - هدف کنش خود

(۴) احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود - پیامدهای ارادی آن انجام می‌دهند - آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم - معنای کنش خود

۷۶- حدود قلمرو واقعی هر جهان اجتماعی ... و حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها براساس ...

- (۱) دستخوش تغییر می‌شود - آگاهی یا جهل مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود.
- (۲) ثابت است - آگاهی یا جهل مردم جهان‌های اجتماعی مختلف تعیین می‌شود.
- (۳) براساس کنترل اجتماعی است - توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین می‌شود.
- (۴) همواره ثابت است - خواست و اراده‌ی افراد تعیین می‌شود.

۷۷- کدام گزینه در ارتباط با تغییر جهان اجتماعی صحیح است؟

- (۱) تفاوت‌های مربوط به نمادها و هنجارها از نوع تفاوت میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.
- (۲) تغییر زبان و لهجه، رشد یا افول اقتصاد و کم و زیاد شدن جمعیت جامعه سبب تغییر هویت شده و ممکن است به ظهور جهان اجتماعی جدید منجر شود.
- (۳) تفاوت‌های مربوط به ارزش‌های کلان و آرمان‌ها به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باز می‌گردد که درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد.
- (۴) تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد.

۷۸- کدام گزینه در ارتباط با پیامدهای جهان اجتماعی نادرست است؟

- (۱) محدودیت‌ها و فرصت‌ها، ارتباط با هم‌زبانان و مبادله‌ی معانی پیچیده میان آنان را در یک جامعه فراهم می‌آورد.
- (۲) هر جهان اجتماعی براساس هنجارها و کنش‌های افراد خود افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی را فراهم می‌کند.
- (۳) جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.
- (۴) برخی از جهان‌های اجتماعی، مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و با رویکرد دنیاگریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

۷۹- خردترین پدیده اجتماعی ... است و هنجار اجتماعی ... اگر کنش اجتماعی نباشد، ... و ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی بعد از اینکه

از طریق ... تحقق پیدا کردند، پدیده‌های ... را ضروری می‌سازند.

- (۱) کنش انسانی - پدیده‌های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش همگان هستند - برخی از هنجارها شکل می‌گیرند - کنش انسانی - اجتماعی خرد و کلان
- (۲) کنش اجتماعی - شیوه‌ی انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است - هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد - کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی
- (۳) کنش انسانی - شیوه‌ی انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است - هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت و امنیت محقق نمی‌شوند - کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی
- (۴) کنش اجتماعی - پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند - برخی از ارزش‌های اجتماعی مثل آزادی تحقق نمی‌یابند - کنش انسانی - اجتماعی خرد و کلان

۸۰- کدام یک از گزینه‌های زیر با شکل روبه‌رو هماهنگ است؟

- (۱) ارزش: ازدواج و تشکیل خانواده عمل به سنت رسول خداست - هنجار: خانواده مقدس است.
- (۲) نماد: جشن عروسی - عقیده: طلاق مورد غضب الهی است.
- (۳) هنجار: احترام به پدر و مادر - عقیده: تشکیل خانواده مستحب است.
- (۴) عقیده: خانواده مقدس است - ارزش: پوشیدن لباس سفید

پاسخ غیر حضوری

دوره‌ی متوسطه‌ی دوم

(پایه‌ی دهم انسانی)

۲۲ دی ماه ۹۶

بنیاد علمی آموزشی قلمچی «فام»

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین بلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی ۶۴۶۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۵

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی زبان قرآن (۱)

۱- گزینه‌ی «۴»

(مسامح مؤمن، ترجمه)

«جَهَّزْتُ»: مجهَّز کرد، «المدرَّسةُ»: مدرِّس، معلِّم، «صَفْنَا»: کلاس ما، «مِصباحٍ جدیدٍ»: به چراغ جدیدی، «بِنتَشْرُوبٍ»: منتشر می‌کند، پخش می‌کند، «الضیاءُ»: روشنائی، «فی الجوِّ»: در فضا، «بِصُورَةٍ بِالغَةِ»: به‌طور کامل، به‌صورت کامل

۲- گزینه‌ی «۳»

(مسامح مؤمن، ترجمه)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «المکتبةُ» مفرد و به‌معنای «کتابخانه» است؛ پس «کتابخانه‌ها» نادرست است.
گزینه‌ی «۲»: «الرَّصِيفُ» یعنی «پیاده‌رو»؛ پس «خیابان» نادرست است.
گزینه‌ی «۴»: «کالتار» یعنی «مثل آتش»؛ پس «آتشینی» نادرست است.

۳- گزینه‌ی «۳»

(سیرمشمعلی مرتضوی، ترجمه)

«لبس»: نیست / «مفروش»: پوشیده / «أزهار»: جمع زهر / شکوفه‌ها / «لاتخافوا»: ترسید / «الصَّعَابُ»: سختی‌ها

۴- گزینه‌ی «۲»

(سیرمشمعلی مرتضوی، ترجمه)

ترجمه‌ی صحیح عبارت: «و زندگی‌اش بر اساس تفکر استوار است!»

۵- گزینه‌ی «۲»

(مریم آقاباری، مفهوم)

«ای کسانی که ایمان آوردید چرا چیزی را که انجام نمی‌دهید، می‌گویید؟» با گزینه‌ی «۲» هم مفهوم است و هر دو به‌گفتار همراه عمل اشاره دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: گفتن «می‌دانم» نصف دانش است.

گزینه‌ی «۳»: «و صبر کن بر آن چه می‌گویند و آن‌ها را دور کن.»

۶- گزینه‌ی «۲»

(مریم آقاباری، لغت)

اسم اشاره برای غیر نزدیک (دور) ← «ذَلِك» (آن) صحیح است. «هَذَا» برای اشاره به نزدیک است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «میوه‌ای که مردم آن را خشک هم می‌خورند.» ← زردآلو

گزینه‌ی «۳»: «بخار فشرده‌ای در آسمان که از آن باران فرود می‌آید.» ← ابر

گزینه‌ی «۴»: «ساعات کار برای کارمندان و کارگران.» ← ساعت کاری

۷- گزینه‌ی «۲»

(درویشعلی ابراهیمی، لغت)

دو کلمه‌ی (حفلة = جشن) و (مهرجان = جشن - جشنواره) مترادف هستند.

کلمات گزینه‌های «۱» و «۳» با هم متضادند و در گزینه‌ی «۴» دو کلمه نه مترادف‌اند و نه متضاد.

۸- گزینه‌ی «۲»

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد)

حروف اصلی «انکسر»، «ک س ر» است، پس «ن» از حروف اصلی آن نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «حروف اصلی «لاتنظروا»: «ن ظ ر»

گزینه‌ی «۳»: «حروف اصلی «أنصُر»: «ن ص ر»

گزینه‌ی «۴»: «حروف اصلی «لاینجُحُ»: «ن ج ح»

۹- گزینه‌ی «۳»

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد)

بعد از اعداد سه تا ده، معدود باید به‌صورت جمع بیاید، پس «أربعةُ جنودٍ» (چهار سرباز) صحیح است.

۱۰- گزینه‌ی «۱»

(درویشعلی ابراهیمی، قواعد)

فعل امر از صیغه‌ی هفت مضارع (تَقَاتَلُ) گرفته می‌شود، بدین صورت که حرف مضارعه حذف می‌شود و چون اولین حرف باقی مانده، متحرک (حرکت‌دار) است، نیازی به همزه نداریم و سپس حرف آخر فعل را ساکن می‌کنیم: (تَقَاتَلُ).

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌ی «۲» (فَرَّحَ)، در گزینه‌ی «۳» (أرسلُ) و در گزینه‌ی «۴» (تَعَلَّمَ) درست است.

عربی زبان قرآن (۱) شاهد «گواه»

۱۱- گزینه‌ی «۲»

«عَلَّمَ»: فعل ماضی صیغیه‌ی للغائب (سوم شخص مفرد) است.
در سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «شَجَّعَ»: امر للمخاطب

گزینه‌ی «۳»: «تَعَايَشُوا»: امر للمخاطبین

گزینه‌ی «۴»: «أَغْلَقُوا»: امر للمخاطبین

(کتاب جامع، قواعد)

۱۲- گزینه‌ی «۴»

«أَخْبِرَ» (فعل ماضی باب إفعال) و بقیه اسم هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: مسواک - خمیر دندان - حوله

گزینه‌ی «۲»: سیاست‌گزارم - لطفاً - بیخشنید (کلمات تعارفی)

گزینه‌ی «۳»: چه - چه چیز - برای چه کسی (کلمات پرسشی)

(کتاب جامع، لغت و قواعد)

۱۳- گزینه‌ی «۱»

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌ی «۲» چون عدد ترتیبی است باید با معدود هم‌جنس و هم‌تعداد (التائیان) باشد و

در گزینه‌ی «۳» باید به صورت (الاین الثالث) باشد و در گزینه‌ی «۴» باید به صورت (أربعة) باشد چون می‌خواهیم (مجالات) را بشمریم و عددمان از (۳ تا ۱۰) است.

(کتاب جامع، قواعد)

۱۴- گزینه‌ی «۴»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: (رنگ ابر زرد است.) و گزینه‌ی «۲»: (رنگ دریا سفید است.) و نیز
گزینه‌ی «۳»: (رنگ موز آبی است.) نادرست‌اند.

(کتاب جامع، مفهوم)

۱۵- گزینه‌ی «۱»

چون صورت سؤال با فعل ماضی (فعلت) پرسش کرده است: (چه کردی در تعطیلی تابستان؟) پاسخ نیز با فعل ماضی (سافرت) می‌آید. (به مشهد مسافرت کردم و درس‌های سال گذشته‌ام را مرور کردم.) گزینه‌های «۲» و «۳» و «۴» به خاطر این‌که با فعل مضارع یا آینده شروع شده است هیچ‌یک نمی‌توانند پاسخ سؤالی باشند که با فعل ماضی شروع شده‌اند.

(کتاب جامع، مکالمه)

ترجمه‌ی متن:

«برخی ماهی‌ها در آب رودخانه‌ها زندگی می‌کنند و برخی دیگرشان در آب‌های شور در دریاها. برخی ماهی‌ها کوچک هستند به درازای یک سانتی‌متر یا کم‌تر و برخی دیگرشان بزرگ و درازند و گاه درازایشان به ۱۵ متر و وزنشان به ۱۵ تن می‌رسد؛ مانند نهنگ! بیش‌تر گونه‌های ماهی‌ها، استخوان‌هایی دارند و برخی گونه‌های دیگر، استخوان‌های واقعی ندارند بلکه آن‌ها غضروفی‌اند. بعضی از دانشمندان، آن‌ها را ماهی‌های واقعی به شمار نمی‌آورند ولی بیش‌تر مردم آن‌ها را ماهیان می‌نامند. برخی گونه‌های دیگر از حیواناتی که در دریا زندگی می‌کنند مانند ستاره‌ی دریایی نیز ماهیان خوانده می‌شوند ولی آن‌ها، ماهیان نیستند و در بدنشان استخوان‌هایی نیست!»

۱۶- گزینه‌ی «۱»

با توجه به عبارت «بعض الأسماک تكون صغيرة بطول ۱ سم أو أقل»، از متن چنین می‌فهمیم که ماهی با طول ۰/۵ سانتی‌متر نیز یافت می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: به این مطلب که «نهنگ بزرگ‌ترین حیوانات در دنیا است!» در متن اشاره‌ای نشده، پس نادرست است.

گزینه‌ی «۳»: به این مطلب که «ماهی‌هایی که در رودخانه‌ها زندگی می‌کنند، کوچک هستند!» در متن اشاره‌ای نشده، پس نادرست است.

گزینه‌ی «۴»: در متن اشاره نشده که «همه‌ی دانشمندان، همه‌ی ماهی‌ها را از مهره‌داران به شمار می‌آورند!»، پس نادرست است.

۱۷- گزینه‌ی «۲»

(کتاب جامع، درک مطلب)

ستاره‌ی دریایی «به‌خاطر آن که بدنش استخوان ندارد»، جزو ماهی‌ها به‌شمار نمی‌رود.

۱۸- گزینه‌ی «۳»

(کتاب جامع، درک مطلب)

مطابق متن پاراگراف اول: «آب‌های رودخانه‌ها شور نیست!». کافی است به نوع بیان خط اول توجه کنیم تا حتی بدون دانستن معنای «مالح» هم به سؤال پاسخ دهیم.

۱۹- گزینه‌ی «۱»

(کتاب جامع، قواعد)

«أغلب» اسم، مفرد مذکر و بر وزن «أفعل» است.

۲۰- گزینه‌ی «۱»

(کتاب جامع، قواعد)

«بعبثرون» فعل ثلاثی مزید از مصدر «إعتبار» (از باب إفعال) است و چون از صیغیه (جمع) مذکر غایب است، ضمیر «هم» برای آن مناسب است.

ریاضی و آمار (۱)

۲۱- گزینه‌ی «۴»

(امیر زرانروز، عبارتهای گویا)

$$\frac{2x^3(x^2+4)^2 - 2x^3(x^2+4)^3}{x^6 - 16x^2} = \frac{2x^3(x^2+4)^2(2x^2 - (x^2+4))}{x^2(x^4 - 16)}$$

$$= \frac{2x^3(x^2+4)^2(x^2-4)}{x^2(x^2-4)(x^2+4)} = \frac{2x^3(x^2+4)}{x^2} = 2x(x^2+4)$$

$$= 2x^3 + 8x$$

۲۲- گزینه‌ی «۱»

(امیر زرانروز، چند اتحاد جبری و کاربردها)

اتحاد تفاضل مکعب دو جمله‌ای:

$$(a-b)(a^2+ab+b^2) = a^3 - b^3$$

جذر $4x^3$ می‌شود $2x$ پس $a = 2x$ است. جای خالی در پرانتز دوم همان ab است لذا: $ab = (2x)(5y) = 10xy$ و جای خالی آخر هم برابر b^3 است که برابر با $(5y)^3 = 125y^3$ می‌باشد. بنابراین حاصل ضرب این ۳ مقدار برابر است با:

$$(2x)(10xy)(125y^3) = 250 \cdot x^2y^4$$

۲۳- گزینه‌ی «۲»

(فاطمه فویمیان، معادله و مسائل توصیفی)

تعداد گروه اول $x =$

$$x + \frac{1}{2}x + \frac{1}{3}x + \frac{1}{4}x + 2x = 16$$

$$2x + \frac{1}{2}x + \frac{1}{3}x + \frac{1}{4}x = 16 \Rightarrow \frac{16}{6}x = 16 \Rightarrow \frac{1}{3}x = 16 \Rightarrow x = \frac{16 \cdot 3}{1} = 48$$

$$x = \frac{3 \times 16}{1} = 48$$

$$\text{تعداد گروه دوم} = \frac{1}{2}x = \frac{1}{2} \times 48 = 24$$

۲۴- گزینه‌ی «۴»

(امیر زرانروز، حل معادله درجه ۲ و کاربردها)

$$9x^2 + 3x - 2 = 0 \Rightarrow (3x)^2 + (3x) - 2 = 0$$

$$\rightarrow \text{اتحاد جمله مشترک} \rightarrow (3x+2)(3x-1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3x+2=0 \Rightarrow x = -\frac{2}{3} \\ 3x-1=0 \Rightarrow x = \frac{1}{3} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \left| -\frac{2}{3} - \left(-\frac{2}{3}\right) \right| = \left| \frac{1}{3} - \left(-\frac{2}{3}\right) \right| = \frac{3}{3} = 1$$

اقتصاد

۲۵- گزینه‌ی «۳»

(مفهر پورامری، معادله‌های شامل عبارت‌های گویا)

جواب معادله در خود معادله صدق می‌کند، داریم:

$$\frac{a+3}{2 \times 3 + 3} = \frac{3+1}{3} \Rightarrow \frac{a+3}{9} = \frac{4}{3} \Rightarrow a+3 = 9 \times \frac{4}{3}$$

$$\Rightarrow a+3 = 12 \Rightarrow a = 9$$

۲۶- گزینه‌ی «۱»

(مفید زرین‌کفش، معادله‌های شامل عبارت‌های گویا)

طرفین معادله را در x^2 ضرب می‌کنیم $\rightarrow x^2 \left(\frac{3}{x} \right) = x^2 \left(2 - \frac{4}{x^2} \right)$

$$\Rightarrow 3x = 2x^2 - 4 \Rightarrow 2x^2 - 3x - 4 = 0$$

مقایسه با فرم استاندارد	$\left\{ \begin{array}{l} a = 2 \\ b = -3 \\ c = -4 \end{array} \right.$
$ax^2 + bx + c = 0$	

$$\Rightarrow \Delta = b^2 - 4ac = (-3)^2 - 4 \times 2 \times (-4) = 9 + 32 = 41$$

چون $\Delta > 0$ است، پس معادله دارای دو ریشه می‌باشد و از طرفی $x = 0$ ریشه‌ی معادله

نمی‌باشد. پس هر دو ریشه قابل قبول‌اند، پس مجموع ریشه‌ها برابر $-\frac{b}{a}$ می‌باشد، داریم:

$$\text{مجموع ریشه‌ها} = -\frac{b}{a} = \frac{-(-3)}{2} = \frac{3}{2}$$

۲۷- گزینه‌ی «۴»

(سپار ممبرنژار، مفهوم تابع)

هر ضابطه به مانند f ، زمانی تابعی از x به y می‌باشد که به ازای هر x از دامنه‌ی آن فقط و تنها فقط یک y از برد را نظیر کند. با توجه به این تعریف، ضابطه‌ی f_1 تابع نبوده اما هر سه مورد f_2 ، f_3 ، f_4 تابع می‌باشند.

۲۸- گزینه‌ی «۳»

(سپار ممبرنژار، ضابطه‌ی جبری تابع)

از آنجا که از بین مجموعه‌های داده شده به عنوان دامنه، $\frac{5}{2}$ تنها در مجموعه‌ی R قرار دارد، پس می‌توان در تابع f گزینه‌ی «۳» با دامنه‌ی R به سراغ محاسبه‌ی $f\left(-\frac{5}{2}\right)$ رفت.

۲۹- گزینه‌ی «۲»

(سپار ممبرنژار، ضابطه‌ی جبری تابع)

$$f(x) = \sqrt{2x^2 - 5} \Rightarrow f(4) = \sqrt{2 \times (4)^2 - 5} = \sqrt{2 \times 16 - 5} = \sqrt{27} = \sqrt{3^3}$$

$$\Rightarrow f(4) = 3$$

۳۰- گزینه‌ی «۲»

(مهری ملارمقانی، ضابطه‌ی جبری تابع)

راه‌حل اول:

$$x = 0 \Rightarrow f(0) = 0 - 0 + 36 = 36$$

$$x = 2 \Rightarrow f(2) = 16 - 52 + 36 = 0$$

$$x = 3 \Rightarrow f(3) = 81 - 117 + 36 = 0$$

$$x = -2 \Rightarrow f(-2) = 16 - 52 + 36 = 0$$

$$x = -3 \Rightarrow f(-3) = 81 - 117 + 36 = 0$$

راه‌حل دوم:

$$f(x) = x^2 - 13x^2 + 36 = (x^2 - 4)(x^2 - 9) = (x-2)(x+2)(x-3)(x+3)$$

$$f(2) = f(3) = f(-2) = f(-3) = 0$$

$$f(0) = 36$$

پس برد تابع دو عضو متمایز $\{0, 36\}$ دارد.

۳۱- گزینه‌ی «۳»

(سارا شریفی، اقتصاد چیست؟)

علم اقتصاد علمی است که انتخاب‌های بشر را به صورت رابطه‌ی بین منابع و عوامل تولید کمیاب که موارد استفاده‌ی مختلف دارند و نیازهای مادی نامحدود او مطالعه و با ارائه‌ی بهترین انتخاب‌ها، رفتارهای فردی و جمعی انسان را مدیریت می‌کند.

۳۲- گزینه‌ی «۲»

(سپهر حسن‌خان‌پور، تولید)

در محاسبه‌ی سود حسابداری، صرفاً هزینه‌های مستقیم مورد محاسبه قرار می‌گیرد و هزینه‌ی فرصت در محاسبه لحاظ نمی‌شود.

تومان $3,600,000 = 4 \times 900,000 =$ حقوق ماهانه‌ی کل کارکنان

تومان $43,200,000 = 12 \times 3,600,000 =$ حقوق سالانه‌ی کل کارکنان

تومان $57,000,000 + 43,200,000 + 35,000,000 =$ کل هزینه‌های مستقیم

تومان $135,200,000 =$

تومان $244,800,000 = 510 \times 480,000 =$ درآمد

سود حسابداری $=$ درآمد $-$ هزینه‌های مستقیم $= 244,800,000 - 135,200,000 =$

تومان $109,600,000 =$

۳۳- گزینه‌ی «۱»

(سپهر تارا علوی‌آزری، بازار)

الف) در قیمت ۲۱۰ ریال، مقدار عرضه و تقاضا با هم برابر شده است. به این سطح قیمت، قیمت تعادلی می‌گویند و در این قیمت بازار به تعادل و ثبات می‌رسد و در آن کمبود یا مازاد مشاهده نمی‌شود.

ب) در سطوح قیمت بیش از ۲۱۰ ریال (ردیف‌های ۵، ۶ و ۷) در بازار با مازاد عرضه روبه‌رو می‌شویم؛ زیرا به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیشتریند به تولید بیش‌تر می‌پردازند؛ در حالی که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران به آن مقدار تمایل نشان نمی‌دهند.

ج) در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی (۱۹۵ ریال) در بازار با کمبود عرضه‌ای معادل ۸۰۰ کیلو (۲۰۰-۱۰۰۰) روبه‌رو می‌شویم.

در این حالت چون گروهی از مصرف‌کنندگان به خرید کالای مورد نیاز خود موفق نشده‌اند، حاضرند برای خرید کالا مبلغ بیش‌تری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود. این افزایش قیمت تا سطحی ادامه می‌یابد که در آن، فاصله‌ی عرضه و تقاضا از بین برود و تعادل در بازار برقرار شود.

۳۴- گزینه‌ی «۲»

(سپهر تارا علوی‌آزری، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

$$1391 \text{ تولید کل به قیمت جاری در سال } = (250 \times 400) + (300 \times 350)$$

$$= 100,000 + 105,000 = 205,000 \text{ ریال}$$

$$1391 \text{ تولید کل به قیمت ثابت در سال } = (200 \times 400) + (170 \times 350)$$

$$= 80,000 + 59,500 = 139,500 \text{ ریال}$$

$$1392 \text{ تولید کل به قیمت جاری در سال } = (290 \times 520) + (430 \times 600)$$

$$= 150,800 + 258,000 = 408,800 \text{ ریال}$$

۳۵- گزینه‌ی «۱»

(سارا شریفی، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

با تقسیم اندازه‌ی صادرات به حجم کل اقتصاد (تولید ملی) هر کشور می‌توان مشخص کرد به‌طور نسبی کدام کشور در زمینه‌ی صادرات موفق‌تر عمل کرده است.

$$A \text{ نسبت صادرات به تولید ملی در کشور } = \frac{50}{100} = \frac{1}{2}$$

$$B \text{ نسبت صادرات به تولید ملی در کشور } = \frac{40}{200} = \frac{1}{5}$$

$$C \text{ نسبت صادرات به تولید ملی در کشور } = \frac{20}{400} = \frac{1}{20}$$

$$D \text{ نسبت صادرات به تولید ملی در کشور } = \frac{30}{300} = \frac{1}{10}$$

$$\frac{1}{20} < \frac{1}{10} < \frac{1}{5} < \frac{1}{2} \Rightarrow C < D < B < A$$

۳۶- گزینه‌ی ۲»

(سارا شریفی، ترکیبی)

اگر دستمزد کارکنان دولت ۱۲٪ افزایش یافته باشد و در همان زمان تورم ۱۰٪ باشد، در واقع قدرت خرید واقعی آن‌ها تنها ۲٪ (بعد از کسر تورم ۱۰٪-۱۲٪) افزایش یافته است.

۳۷- گزینه‌ی ۱»

(سپهر حسن‌خان‌پور، بانک)

سپرده‌ی غیردیداری به دو صورت مدت‌دار و پس‌انداز است. بنابراین، با داشتن میزان سپرده‌ی غیردیداری اشخاص حقیقی، نیازی به محاسبه‌ی سپرده‌ی مدت‌دار این اشخاص نخواهد بود.

مجموع کل سپرده‌ها = ۱۴,۵۰۰ + ۱۵,۰۰۰ + ۱۴,۰۰۰ + ۱۹,۰۰۰ + ۲۳,۰۰۰ = ۸۵,۵۰۰
واحد پولی = ۸۵,۵۰۰

۳۸- گزینه‌ی ۳»

(سپهر حسن‌خان‌پور، بازار سرمایه)

الف) در قدیم، اشخاص پس‌اندازها یا مال به‌دست آمده از ارث را وارد سرمایه‌گذاری می‌کردند و یا از افراد دارای اعتبار یا بانک‌ها قرض می‌گرفتند.

ب) بورس، مرکزی مطمئن است که بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان سرمایه ارتباط برقرار می‌کند و از این طریق، زمینه‌ی جمع‌آوری و به‌کارگیری سرمایه‌های مالی را فراهم می‌آورد.

ج) اولین کاری که برای سرمایه‌گذاری در بورس باید انجام داد، گرفتن شناسه‌ی معاملاتی با مراجعه به یکی از کارگزاری‌ها است.

۳۹- گزینه‌ی ۱»

(هژبر رحیمی، رشد، توسعه و پیشرفت)

شاخص‌ها	نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر هزار تولد)	امید به زندگی (سال)	نرخ باسولی بزرگسالان (به درصد)	تولید ناخالص داخلی سرانه (به دلار PPP ثابت سال ۲۰۱۱)	کشورها
نروژ	۲۳	۸۱/۶	حدود ۱۰۰	۶۲۴۴۸	نروژ
موزامبیک	۶۱/۵	۵۵/۱	۵۰/۶	۱۰۷۰	موزامبیک
ایران	۱۴/۴	۷۵/۴	۸۴/۳	۱۵۰۹۰	ایران

گروه کشورها	متوسط درصد نرخ باسودی بزرگسالان (به‌طور متوسط)	متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ نفر)	متوسط امید به زندگی در آغاز تولد
۴۲ کشور با توسعه‌ی انسانی ضعیف	۷۱/۵٪	۸۹/۴	۶۰/۵ سال
۴۹ کشور با توسعه‌ی انسانی زیاد	نزدیک به ۱۰۰٪	۶	۸۰/۵

۴۰- گزینه‌ی ۳»

(هژبر رحیمی، بازار سرمایه)

الف) از طریق جذب و به‌کار انداختن «سرمایه‌های راکد»، حجم سرمایه‌گذاری در جامعه را افزایش می‌دهد.

ب) با بررسی و شفاف‌سازی «اطلاعات مالی» شرکت‌ها، قیمت‌گذاری سهام و اوراق بهادار تا حدودی از نوسان شدید قیمت‌ها جلوگیری می‌کند.

ج) با تشویق مردم به «پس‌انداز» و به‌کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.

د) بورس و فعالیت‌های مربوط به آن، سرمایه‌های لازم برای اجرای پروژه‌های بزرگ «دولتی و خصوصی» را فراهم می‌آورد.

علوم و فنون ادبی (۱)

۴۱- گزینه‌ی ۱»

(سیریمال طباطبایی‌نژاد، کالبدشکافی متن ۱ (شعر))

عطار با بیانی عارفانه، جایگاه دل و ارزش و اعتبار آن را نسبت به اعضای دیگر بدن مطرح می‌کند.

۴۲- گزینه‌ی ۲»

(سیریمال طباطبایی‌نژاد، بررسی و طبقه‌بندی آثار)

«رو سفید شدن» در بیت گزینه‌ی «۲» کنایه از سربلندی است اما «چون» به معنی «وقتی که» است؛ بنابراین بیت تشبیه ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: قطره‌ی آب، دریا و گوهر = مراعات نظیر / قطره‌ی آب = تشخیص به‌دلیل در نظر داشتن

گزینه‌ی «۳»: صحرا = استعاره از دنیا / بیت به داستان «پهرام گور» تلمیح دارد.

گزینه‌ی «۴»: دستان، تزویر و دام = مراعات نظیر / کمان و تیر = مراعات نظیر / او مانند تیر = تشبیه

۴۳- گزینه‌ی ۲»

(سیریمال طباطبایی‌نژاد، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی دوم (سبک عراقی))

در جمله‌های پایانی داخل گیومه، دو «حذف فعل» به قرینه‌ی لفظی دیده می‌شود.

در بلاها باز است و انواع آفت به من محیط (است) و راه مخوف (است)
حذف حذف

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: اگر چه «محیط و مخوف» سجع دارد ولی موازنه در جمله‌ها نیست.

گزینه‌ی «۳»: لغات عربی «انواع، آفت، محیط و مخوف» وجود دارد ولی مهجور نیستند و لغت ترکی هم در متن نیست.

گزینه‌ی «۴»: از مترادفات و ترکیبات دشوار هم استفاده نشده است.

۴۴- گزینه‌ی ۳»

(سپهر حسن‌خان‌پور، کالبدشکافی متن ۲ (نثر))

نمونه‌ای از تشبیه در متن صورت سؤال:

هنر چشمه‌ی زاینده است.

مشبّه مشبّه‌به

۴۵- گزینه‌ی ۳»

(سپهر حسن‌خان‌پور، کالبدشکافی متن ۱ (شعر))

نتیجه‌ی قطعه‌ی صورت سؤال از پروین اعتصامی به هیچ‌وجه عرفانی نیست: صرفاً ناپایداری زیبایی‌هاست که مفهومی عینی است.

۴۶- گزینه‌ی ۳»

(رعنا اسری، شکل‌گیری و گسترش زبان و ادبیات فارسی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: دربار غزنویان، به وجود شاعرانی چون عنصری، فرخی و منوچهری - که در اواخر عهد سامانی تربیت یافته بودند - آراسته بود.

گزینه‌ی «۲»: بخارا عمده‌ترین مرکز فرهنگی قرن چهارم و اوایل قرن پنجم - زمان سامانیان - است. دانشمندان بسیاری در آن زیسته‌اند که آثار ارزنده‌ای به عربی و فارسی از خود به جای گذاشته‌اند.

گزینه‌ی «۴»: قرن چهارم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه‌ی آداب و رسوم ملی بود.

۴۷- گزینه‌ی ۴»

(رعنا اسری، زبان و ادبیات پیش از اسلام)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: شاخه‌ی جنوبی از گروه غربی زبان ایرانی میانه را «پارسی میانه» یا «پهلوی» می‌گویند.

گزینه‌ی «۲»: آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته اغلب به کتابت درنیامده بود.

گزینه‌ی «۳»: ادبیات فارسی دری به مفهوم واقعی خود تقریباً هم‌زمان با دولت طاهریان پدید آمد.

۴۸- گزینه‌ی ۳»

(اعظم نوری‌نیا، زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم)

عبارات گزینه‌ی «۳» بخش‌هایی از کتاب گلستان سعدی است که به نثر مصنوع نوشته شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

عبارات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، جملات کوتاه دارند و مسجع هستند، بنابراین در زمره‌ی نثر موزون به‌شمار می‌آیند.

۴۹- گزینه‌ی ۳»

(کتاب جامع، سبک و سبک‌شناسی دوره‌ی اول (سبک خراسانی))

در گزینه‌ی «۳» موارد اول و دوم به ترتیب مربوط به ویژگی‌های قلمرو فکری و زبانی «شعر سبک خراسانی» است اما مورد سوم (خوش‌آهنگ تر شدن اوزان شعری) ویژگی ادبی شعر سبک عراقی است.

۵۰- گزینه‌ی ۲»

(کتاب جامع، مبانی علوم و فنون ادبی)

همه‌ی آثار مکتوب و به‌طور کلی هر نوشته‌ای که به تاریخ تمدن بشری متعلق باشد، ادبیات شمرده می‌شود. این تعریف، متون علمی، تاریخی، جغرافیایی، پزشکی و فلسفی گذشته را نیز دربر می‌گیرد. براساس همین تعریف، بسیاری از محققان ادبی ما، متون علمی قدیم را در زمره‌ی آثار ادبی کهن قرار می‌دهند.

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۵۱- گزینه‌ی ۲»

(آزاده میرزائی، تاریخ و تاریخ‌نگاری)

تصویر داده شده در صورت سؤال سکه‌ی دوران اشکانی است و سکه‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به جای مانده است، جزء منابع دست اول یا اصلی به حساب می‌آیند.

۵۲- گزینه‌ی ۳»

(آزاده میرزائی، تاریخ؛ زمان و مکان)

الف) جلالی ب) اوستایی پ) بابلی، سلوکی، اوستایی

۵۳- گزینه‌ی ۲»

(بهناز آرون، باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی)

امروزه باستان‌شناسان برای تاریخ‌گذاری و تعیین سن آثار باستانی، از روش‌های علمی پیشرفته‌ای مانند روش رادیوکربن و شیوه‌ی پیشرفته‌تری موسوم به «پتاسیم - آرگون» استفاده می‌کنند. منابع نوشتاری (مکتوب) برای شناخت کامل دوره‌ی تاریخی، مخصوصاً اوایل آن، کافی نیستند؛ زیرا عمده‌ی اطلاعات آن مربوط به رویدادهای سیاسی و نظامی و شرح اقدامات فرمانروایان است.

۵۴- گزینه‌ی ۴»

(بهناز آرون، ترکیبی)

مطالعه‌ی وضعیت دین و اعتقادات مردمان دوره‌ی گردآوری خوراک به دلیل فقدان شواهد و مدارک بسیار دشوار است. پیشرفت‌های انسان در عصر نوسنگی: ۱- ترقی در فن ساخت ابزارها و ظروف سنگی ۲- تولید پارچه با استفاده از پشم حیوانات ۳- تولید ظروف گلی با ابداع چرخ سفال

۵۵- گزینه‌ی ۳»

(بهروز یبسی، هند و چین)

حکومت موریان در دوران فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید و یکی از اقدامات مؤثر حکومت آن انتخاب مأموران دولتی بر پایه‌ی اصول و تعلیمات کنفوسیوس بود. در چارچوب این اصول، افراد براساس توانمندی و شایستگی‌های خویش و نه بر مبنای ثروت و وابستگی‌های خانوادگی به خدمت گرفته می‌شدند.

۵۶- گزینه‌ی ۳»

(سکینه ساراتس سغیریان، یونان و روم)

پس از آن‌که امپراتور کنستانتین (۳۲۷-۳۰۶ م) شهر بیزانسیوم را به پایتختی برگزید، به تدریج زمینه‌ی تقسیم امپراتوری روم به دو بخش شرقی و غربی فراهم آمد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: با قبول دین مسیحیت از سوی کنستانتین امپراتور روم، دین مسیحیت رونق بی‌سابقه‌ای پیدا کرد و پس از چندی به عنوان دین رسمی امپراتوری روم اعلام شد.

گزینه‌ی «۲»: با تصرف سرزمین‌هایی در آفریقا، آسیا و اروپا جمهوری روم به سوی توسعه‌طلبی پیش می‌رفت.

گزینه‌ی «۴»: در فاصله‌ی سال‌های ۲۶۴ تا ۱۳۳ ق. م. سلسله جنگ‌هایی بین روم و کارتاژ و همچنین پادشاهان مقدونی رخ داد که در پایان جمهوری روم توانست آنان را سرکوب کند.

۵۷- گزینه‌ی ۳»

(علی مفسر کریمی، یونان و روم)

سواحل طولانی با خلیج‌ها و بریدگی‌های مناسب شرایط مناسبی را برای کشتیرانی و دریانوردی در یونان باستان فراهم کرده است. تمدن مینوسی در جزیره‌ی کرت واقع در جنوب یونان کشف گردید.

۵۸- گزینه‌ی ۱»

(بهروز یبسی، سپیده دم تمدن ایرانی)

از جمله محبوب‌ترین خدایان ایلامی، اینوشیناک به معنی خدای شهر شوش بود. معبد چغازنبیل، ستایشگاه این خدا محسوب می‌شد که در نزدیکی شهر شوش قرار دارد.

۵۹- گزینه‌ی ۲»

(میبهه مهبی، مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور)

دوران تاریخی (از ۵ هزار سال پیش تا کنون)				
دوران حکومت آریاییان (۷۰۰ ق.م. تا ۶۵۱ ق.م.)		دوران پیش آریایی (۳۰۰۰ تا حدود ۷۰۰ ق.م.)		
ساسانیان	اشکانیان	سلوکیان	هخامنشیان	عاد
				ایلام

۶۰- گزینه‌ی ۴»

(میبهه مهبی، مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور)

کاوش‌های باستان‌شناسی در سال ۱۳۰۶ ش. از انحصار فرانسویان خارج شد و باستان‌شناسان برجسته‌ای از کشورهای مختلف مانند آلمان و آمریکا شروع به فعالیت کردند و به تدریج نسلی از باستان‌شناسان زنده‌ی ایرانی پرورش یافتند و شروع به کار کردند.

توضیح نکات درسی:

دولت فرانسه اجازه‌ی حفاری و سپس امتیاز انحصاری کاوش‌های باستانی را در سرتاسر ایران به دست آورد.

جغرافیای ایران

۶۱- گزینه‌ی ۳»

(بهناز آرون، موقعیت جغرافیایی ایران)

مجموعه‌ی ارزش‌های متفاوت قدرت‌های جهانی را در گذشته و امروز متوجه خلیج فارس کرده است؛ زیرا تسلط بر تمام یا هر یک از این موارد، موازنه‌ی راهبردی و قدرت را در جهان تغییر می‌دهد. ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه‌ی معتدله‌ی نیمکره‌ی شمالی قرار گرفته است.

۶۲- گزینه‌ی ۲»

(بهروز یبسی، جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر)

قطع بی‌رویه‌ی درختان جنگل مربوط به نگاه سودجویانه برای رسیدن به خواسته‌ها است (تصویر الف) و کشاورزی در جهت رفع نیازها مربوط به درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رسیدن به نیازهاست. (تصویر ب)

۶۳- گزینه‌ی ۴»

(بهروز یبسی، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا)

در گام اول یک پژوهش جغرافیایی و در طرح سؤال و بیان مسئله، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟

فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است؛ زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش، نقش راهنما را دارد و به فعالیت‌هایی جهت می‌دهد که قرار است انجام شود.

۶۴- گزینه‌ی ۱»

(بهناز آرون، موقعیت جغرافیایی ایران)

الف) موقعیت نسبی: مکان قرارگیری نسبت به سایر پدیده‌ها، موقعیت نسبی است.
ب) موقعیت ریاضی یا مطلق: موقعیت هر پدیده با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی نام دارد که فقط متعلق به همان پدیده است.

۶۵- گزینه‌ی ۴»

(الهام میرزائی، ناهمواری‌های ایران)

در استان‌های هرمزگان و بلوچستان جنوبی در فاصله‌ی ناهمواری‌ها تا دریای عمان چندین گل‌فشان وجود دارد که همانند چشمه‌های گلی می‌جوشد. علت فعالیت این چشمه‌های جوشان، خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین به بالا است. ناهمواری‌های مریخی در رشته‌کوه‌های بشاگرد قرار دارند. جلگه‌ها بهترین مکان‌های کشاورزی در کشورمان است.

۶۶- گزینه‌ی ۲»

(الهام میرزائی، ناهمواری‌های ایران)

الف) دامنه‌های کوه‌های البرز معمولاً به سمت شمال و یا جنوب است.
ب) رودهایی چون چالوس و هراز در دره‌های وسیع و عمیق منطقه‌ی کوهستانی البرز جریان دارند.

ج) بخش اعظم چین‌خوردگی وسیع البرز، حاصل کوه‌زایی مصاد رسوبی طی میلیون‌ها سال است.

د) کوه‌های البرز از تنگه‌ی منجیل شروع شده و در امتداد غربی - شرقی تا کوه‌های شاه‌کوه در نزدیکی شاهرود و گردنه خوش بیلاق ادامه دارند.

۶۷- گزینه‌ی «۳»

(مبینه مئی، آب و هوای ایران)

الف) توده هوای مرطوب غربی که در دوره‌ی سرد سال وارد کشور می‌شود، مهم‌ترین عامل ریزش برف و باران و تأمین آب در کشور است.
 ب) توده هوا، حجم بزرگی از هوا است که ویژگی فیزیکی آن به خصوص از نظر دما و رطوبت، در سطح افقی در صدها کیلومتر تقریباً یکسان است.
 پ) یکسان نبودن میانگین سالانه‌ی بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط مختلف کشور سبب شده کارشناسان، اقلیم کشور را به چهار ناحیه‌ی آب و هوایی تقسیم کنند.
 ت) آلودگی هوا، بیابان‌زایی، خشکسالی و افزایش دما، مشکلات محیط زیستی مربوط به آب و هوا است.

۶۸- گزینه‌ی «۴»

(کتاب پیام، جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر)

واژه‌ی جغرافیا شامل کلمات GEO (زمین) و GRAPHY (ترسیم) است. یعنی ترسیم زمین
 اراتوستن، «دانشمند یونانی» جغرافیا را این‌گونه تعریف می‌کند: «مطالعه‌ی زمین به عنوان جایگاه انسان»

۶۹- گزینه‌ی «۲»

(کتاب پیام، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا)

سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا، یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد. این که پدیده‌ها در چه مکانی به وقوع می‌پیوندند.
 در فصل تابستان استان‌های غربی و جنوب کشورمان به علت گرمی هوا با ریزگردهای بیش از حد مجاز در هوا مواجه هستند.

۷۰- گزینه‌ی «۴»

(کتاب پیام، آب و هوای ایران)

در اطراف مدار رأس السرطان و رأس الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و خشک است.
 عرض جغرافیایی، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای و دوری و نزدیکی به دریاها، مهم‌ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی است که بر آب و هوای کشور اثر دارد.

جامعه‌شناسی (۱)**۷۱- گزینه‌ی «۳»**

(الهام میرزائی، جهان اجتماعی)

جهان اجتماعی و نظم آن، پدیده‌ای تکوینی نیست، بلکه اعتباری است؛ یعنی با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها شکل می‌گیرد. علاوه بر این، آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست؛ بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است. شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماورای طبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آنان را دگرگون می‌سازد. هر یک از موجوداتی که بیرون جهان اجتماعی قرار دارند؛ یعنی موجودات طبیعی و ماورای طبیعی به واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، در گستره‌ی جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.

۷۲- گزینه‌ی «۴»

(سیررضا میرقان، پیامدهای جهان اجتماعی)

بیت «هزاران در از خلق بر خود بندی / گرت باز باشد دری آسمانی» از سعدی اشاره دارد به فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی که به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند و این حقوق و تکالیف، به یکدیگر وابسته‌اند.
 بیت «قوت افرنگ از علم و فن است / از همین آتش، چراغش روشن است» از اقبال لاهوری اشاره به ویژگی جهان متجدد از دیدگاه ماکس وبر دارد، که در این جهان اجتماعی، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف، از علوم تجربی استفاده می‌کنند.
 بیت «در نگاهش آدمی آب و گل است / کاروان زندگی بی‌منزل است» از اقبال لاهوری اشاره دارد به ویژگی‌های جهان متجدد از دیدگاه وبر که در آن، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند و جهان از هیچ‌گونه قداستی برخوردار نیست. جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است.

۷۳- گزینه‌ی «۳»

(سیررضا میرقان، ارزیابی جهان‌های اجتماعی)

جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، می‌توانند آنها را به قلمرو آرمانی خود وارد کنند.

۷۴- گزینه‌ی «۴»

(الهام میرزائی، جهان‌های اجتماعی)

عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند همه‌ی جوامع انسانی شبیه یکدیگر و بر همین اساس مسیر یکسانی را طی می‌کنند. این عده، نگاه تک خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه‌ی جوامع در یک خط قرار می‌گیرند؛ بعضی از آن‌ها در مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب مانده‌اند. در مقابل عده‌ی دیگری از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند و هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد.

۷۵- گزینه‌ی «۱»

(الهام میرزائی، کنش‌های ما)

پیامدهای غیرارادی کنش انسانی به اراده‌ی افراد انسانی بستگی ندارد. این دسته از پیامدها، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند، بلکه نتیجه‌ی طبیعی کنش‌اند. پیامدهای غیرارادی کنش انسان، قطعی است؛ یعنی حتماً انجام می‌شود ولی پیامدهایی که به اراده‌ی انسان‌ها وابسته است، احتمالی است؛ یعنی ممکن است انجام شود یا نشود. در بسیاری از موارد، آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند. در صورتی از گفتار باز می‌مانیم که آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آن‌ها از دست بدهیم و انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.

۷۶- گزینه‌ی «۱»

(فریرون ملای بیری، ارزیابی جهان‌های اجتماعی)

حدود قلمرو واقعی و آرمانی هر جهان اجتماعی دستخوش تغییر می‌شود و حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها و هنجارها و کنش‌ها، براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود.

۷۷- گزینه‌ی «۴»

(علی نوری، جهان‌های اجتماعی)

تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد.

۷۸- گزینه‌ی «۲»

(هربر ریمی، پیامدهای جهان اجتماعی)

هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای انسان فراهم می‌کند و ممکن است ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیگر بشر را نادیده بگیرد.

۷۹- گزینه‌ی «۲»

(الهام میرزائی، پدیده‌های اجتماعی)

خردترین پدیده‌ی اجتماعی، کنش اجتماعی است. هنجار اجتماعی، شیوه‌ی انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند. ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی بعد از اینکه از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق پیدا کردند، پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.

۸۰- گزینه‌ی «۲»

(کتاب پیام، تشریح جهان اجتماعی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: ازدواج و تشکیل خانواده عمل به سنت رسول خدا (ص) است، هنجار و خانواده مقدس است، ارزش است.

گزینه‌ی «۳»: احترام به پدر و مادر ارزش است.

گزینه‌ی «۴»: پوشیدن لباس سفید نماد خانواده است.